

Тэндэнцыя сучаснай адукацыі — арыентацыя на ўваходжанне ў сусветную адукацыйную прастору. Кожны з нас не раз заўважае, што інтэграцыйныя працэсы актывізаваны на ўсіх узроўнях развіцця грамадства, і не толькі на міждзяржаўным, але і на асобасным. Таму інтэграцыя ведаў — гэта ўжо не інавацыйная з’ява ў адукацыі, а адна з асноўных яе мэт. Гэта фундамент бязмежнай магчымасці эксперыментальнага ўвасаблення і глыбіні творчага праяўлення, для якога характэрны кааперацыя і супрацоўніцтва. Дзякуючы менавіта інтэграцыйнаму падыходу да навучання, фарміруюцца новыя элементы больш эфектыўных ведаў. Гэтакі спрыяюць такія педагогічныя тэхналогіі, як метады праектаў, ролевыя гульні і кейс-тэхналогіі.

Пры навучанні замежнай мове, грунтуючыся на інтэграцыйным падыходзе, вылучаюць 3 групы метадаў:

- пазнавальна-даследчыя (рэфераты, праекты);
- камунікатыўна-праблемныя (культуразнаўчыя дыскусіі праблемнага характару, ролевыя і дзелавыя гульні);
- праблемна-пошукавыя (выкарыстанне інфармацыйных тэхналогій: слайд-прэзентацыі, вэб-квесты, блогі).

Не варта забываць, што вучыць тэхналагічна — не значыць вучыць на аснове ўзнаўлення ведаў, а значыць шырока выкарыстоўваць творчыя працэсы, развіваць і рэпрадуктыўную, і творчую дзейнасць навучэнцаў, дасягаць запланаванага выніку ў сукупнасці з засваеннем творчага вопыту і каштоўнасных адносін. Таму менавіта інтэграваны змест вучэбнага матэрыялу на міжпрадметнай аснове з’яўляецца адным з самых эфектыўных сродкаў навучання, своеасаблівым маналітам ведаў.

Міжпрадметныя і інтэграцыйныя сувязі на ўроку замежнай мовы спрыяюць праяўленню самастойнасці і творчага падыходу навучэнцаў да выканання задання, павышэнню іх адукацыйнага ўзроўню па замежнай мове і па сумежных дысцыплінах, інфарматыўнай ёмістасці матэрыялу і яго сістэматызацыі; зняццю перанажанна і стамляльнасці за кошт пераключэння навучэнцаў на разнастайныя віды дзейнасці (слуханне музыкі пры раскрыцці неабходнай тэмы ці вобраза, праслухоўванне вершаў замежных паэтаў у арыгінале з інфармацыйнага носбіта і пераклад на рускую мову ў выкананні навучэнцаў, работа з інфармацыйнымі тэхналогіямі, прагляд відэафільмаў па патрэбнай тэматыцы, віртуальныя геаграфічныя экскурсіі).

Згодна з базавым вучэбным планам, самымі блізкімі да замежнай мовы з’яўляюцца адукацыйныя галіны гісторыі (лінгвакраіназнаўства), геаграфіі (этнаграфія, адкрыццё і асваенне тэрыторый зямлі, геаграфічныя адкрыцці), літаратуры (развіццё мовы, творчасць пісьменнікаў, культурныя каштоўнасці народа).

Пры вывучэнні замежнай мовы, канечне, непазбежны зварот да гісторыі. Таму вучэбны матэрыял па гісторыі на замежнай мове могуць стаць для старшакласнікаў крыніцай новай каштоўнай інфармацыі. Вельмі важна арганізаваць працэс навучання такім чынам, каб гістарычныя звесткі былі звязаны з вучэбнай дзейнасцю навучэнцаў па гісторыі і замежнай мове.

Неабходна перакінуць мост паміж дысцыплінамі. У якасці прыкладу можна прывесці наступныя заданні па нямецкай мове і гісторыі:

Тэма: “Другая сусветная вайна”

1. Што вы можаце сказаць пра Адольфа Гітлера?
2. Як называлася кніга, якую напісаў Адольф Гітлер?
3. Чаму план вайны з СССР Гітлер назваў “Барбароса”?
4. Што ў сябе ўключаў план “Ост”?

Інтэграцыйны падыход як маналіт ведаў

5. Якія асацыяцыі ў вас узнікаюць са словам Blitzkrieg?
6. Пасля смерці Гіндэнбурга ў 1934 годзе Гітлер заняў дзве пасады. Якія?
7. Якімі паўнамоцтвамі валодаў гросадмірал?
8. Што азначае слова die Wehrmacht?
9. Як вы перакладзеце на рускую мову слова das Konzentrationslager?
10. Ці існуе ў рускай мове аналаг слову die Kapitulation?

- Thema: “Deutschland”**
1. Wie versteht man das Wort “das Bundesland”?
 2. Warum besteht Deutschland aus Bundesländern?
 3. In Deutschland gibt es viele Mundarten. Wie kann man das erklären?
 4. Woher stammt der Name Berlin?
 5. Wie hat der Alexanderplatz seinen Namen bekommen?
 6. Wie könnt ihr das Wort “die Föderation” erklären?
 7. Den Tag der deutschen Einheit feiert man am 3. Oktober. Warum?
 8. Welche Sehenswürdigkeiten hat Deutschland?
 9. Was könnt ihr über Karl den Großen erzählen?
 10. Was habt ihr von Martin Luther gehört?

Вельмі цесна замежная мова ўзаемадзейнічае і з геаграфіяй. Геаграфічная карта служыць эфектыўным вучэбным сродкам, які дапамагае настаўніку ў рэалізацыі практычных задач навучання:

- пашырэнню краіназнаўчых ведаў;
- стварэнню канкрэтных сітуацый з апорай на нагляднасць;
- павышэнню камунікатыўнай і пазнавальнай актыўнасці навучэнцаў;
- ажыццяўленню міжпрадметных сувязей пры навучанні замежнай мове.

Напрыклад, пры вывучэнні тэмы “Краіны і народы” можна спланаваць сваю дзейнасць наступным чынам:

Інтэграцыйныя заданні па замежнай мове і геаграфіі “Краіны і народы”

Тэма	Камунікатыўныя задачы	Практычныя работы	Канчатковы вынік	Абсталяванне
1. Колькасць населеніцтва Зямлі	Аповед пра населеніцтва зямнога шара	Нанясенне на контурную карту дзяржаў і іх сталіц	Аповед-паведамленне	глобус - лато - палітычная карта паўшар’яў
2. Краіны і народы	Прэзентацыя па тэме “Мовы свету” і яе абмеркаванне	Размяшчэнне інфармацыі на контурнай карце	Дыялог-роспыт	інтэграцыйная дошка
3. Мовы свету і самыя распаўсюджаныя з іх	Работа з артыкуламі з назвамі гарадоў і краін, іх знаходжанне на карце	Складанне рэйтынгавай табліцы самых распаўсюджаных моў у свеце, размяшчэнне інфармацыі на контурнай карце	Дыялог	друкаваныя СМІ на рускай і замежнай мовах
4. Пазіцыя Беларусі і краіны мовы, якая вывучаецца, у гэтых спісах	Прэзентацыя па тэме “Грашовыя адзінкі ў розных краінах” і яе абмеркаванне	Размяшчэнне інфармацыі на контурнай карце	Дыялог-роспыт	інтэграцыйная дошка

Гэтае заданне дазваляе не толькі вырашыць пастаўленыя камунікатыўныя задачы, але і сістэматызаваць веды з розных прадметных галін.

Пры навучанні замежным мовам вялікая ўвага павінна ўдзяляцца міжкультурнай камунікацыі ў кантэксце дыялогу культур. У літаратуры можна вылучыць наступныя тэмы для аналізу:

- народны эпас;
 - прыказкі;
 - народныя святы;
 - выдатныя людзі краіны.
- Вось прыклады інтэграцыйных заданняў па рускай і нямецкай літаратуры:

Інтэграцыйныя заданні па нямецкай мове і літаратуры

Ein Fichtenbaum Heinrich Heine Ein Fichtenbaum steht einsam Im Norden auf kahler Höh. Ihn schläfert; mit weißer Decke Umhüllen ihn Eis und Schnee. Er träumt von einer Palme, Die, fern im Morgenland, Einsam und schweigend trauert Auf brennender Felsenwand.	Сасна Міхал Лермантаў На севере диком стоит одиноко На голой вершине сосна И дремлет, качаясь, и снегом сыпучим Одета, как рисовой она. И снится ей все, что в пустыне далекой, В том крае, где солнца восход, Одна и грустна на утесе горючем Прекрасная пальма растет.
Заданні для абмеркавання: ➢ Які М.Лермантаў як паэт і перакладчык? ➢ Якія мастацка-выразныя сродкі выкарыстоўвае аўтар? ➢ У чым вы бачыце падабенства і адрозненні з вершам Г.Гейнэ? ➢ Паспрабуйце самі зрабіць літаратурны пераклад гэтага верша.	

Можна таксама прапанаваць тыпалагічны аналіз рускага і нямецкага народнага эпасу, узяўшы за аснову рускія быліны і паэму “Песня пра Нібелунгаў”. Падчас аналізу навучэнцам прапануецца запоўніць наступную табліцу.

Тыпалагічны аналіз рускага і нямецкага народнага эпасу

Тэма	Песня пра Нібелунгаў	Рускія быліны
Барачыба з ізаморфнымі пачварамі	Бой Зігфрыда з драконам	Бой Ільі Мурамца з пачварай Ідалішчам, барачыба Алёшы Паповіча з Тугарыным Змеевічам
Пошукі жонкі і барачыба за яе	Зігфрыд — Крымхільда, Гюнтэр — Брунхільда	Стаўр Гадзінавіч — Забава Пуцяцічна
Народныя абрады і традыцыі	Рыцарскі турнір, вяселле, сватанне	Вяселле, сватанне, благаславенне бацькі

Трэба яшчэ раз падкрэсліць, што міжпрадметная інтэграцыя ў адукацыйным працэсе накіравана на развіццё асобы навучэнца з цэласным светапоглядам. Яна здольна надаць асобасны сэнс адным галінам ведаў за кошт задавальнення інтарэсаў навучэнцаў у іншых галінах ведаў.

**Наталля ПРАТАСЕВІЧ,
настаўніца нямецкай мовы
гімназіі Мсціслава Магілёўскай вобласці.**